

DOI: 10.26565/2786-5312-2022-96-05

УДК 811.581

Л. С. Піхтовнікова

доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри романо-германської філології
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;
професор кафедри східних мов та міжкультурної комунікації
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;
e-mail: lpichtov@gmail.com;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1830-0653>;
GOOGLE SCHOLAR: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=de&authuser=3&;
RESEARCH GATE: https://www.researchgate.net/profile/Lidiya_Pichtownikowa

Є. Р. Бець

студентка
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;
e-mail: lizabecc95@gmail.com

Мовностилістичні особливості китайськомовного художнього та наукового інтернет-дискурсу

У статті досліджено мовностилістичні особливості китайськомовного художнього та наукового інтернет-дискурсу. Розглянуто поняття «інтернет-дискурс», «художній дискурс» та «науковий дискурс». Надано пояснення окремих лексичних та граматичних особливостей китайської мови. Проаналізовано їх прояв у розглянутих типах інтернет-дискурсу. Зазначено, що лексика художнього інтернет-дискурсу має тенденцію до спрощення, скорочень, вживання ідіом та крилатих фраз для більшої концентрації інформації. Автори також використовують звуконаслідування для імітації звуків оточуючої дійсності фонетичними засобами мови. Показано на прикладах, як на відміну від науково-популярних текстів автори художніх творів використовують редуплікацію набагато частіше, тим самим створюючи мову більш сприятливу для спілкування. Пояснено, чому в художніх творах онлайн-дискурсів досить багато сленгових слів, які прикрашають та виділяють твір авторів. Це явище відображає існування багатьох діалектів та змін у мові, використання сленгових слів залежить від походження автора, а також емоційного забарвлення, яке хоче відтворити автор. Освітлено вживання мовностилістичних засобів на прикладах науково-популярних та художніх текстів. Проаналізовано лексичні та граматичні засоби виразності китайської мови текстів, що публікуються в інтернеті. Вказано, що важливою ознакою інтернет-творів є використання смайликів та різноманітних знаків в текстах (смайлик сліз, смайлик сором'язливості та ін). Функціонування мовностилістичних засобів у науковому і художньому типі інтернет-дискурсу показано у зіставленні. На граматичному рівні, художні та науково-популярні тексти майже однакові, є використання вигуків, задля більшої єдності автора та читача, але у науково-популярних текстах вони більш стримані та виникають тільки у випадку цитування автором своїх клієнтів. Спостерігається значна різниця між науково-популярним текстом та художнім. Зазначено, що автори художнього дискурсу намагаються більше контактувати з читачами, умовно залучати їх до створення фіналу художнього твору.

Ключові слова: *засіб виразності, інтернет-дискурс, китайська мова, науковий дискурс, стилістика, текст, функція, художній дискурс.*

1. ВСТУП

Інтернет у нашому столітті відіграє важливу роль, все більше людей починають працювати та навчатись онлайн, тому це стало невід'ємною частиною нашого життя. Люди кожного дня намагаються знайти спосіб як покращити своє життя, як зробити його більш комфортним, тому і шукають простіші варіанти отримання інформації, а саме – Інтернет. Разом із цим Інтернет-дискурс розвивається так само швидко, завдяки чому зараз ми спостерігаємо більшу кількість жанрів літератури.

Актуальність здійсненого дослідження визначається як лінгвістичною, так і культурно-історичною значимістю китайської мови на міжнародній арені і полягає в потребі зображення мовностилістичних засобів виразності китайських інтернет-текстів художнього та наукового стилю. Актуальність зумовлена також загальною спрямованістю сучасних лінгвістичних студій до вивчення лексичного складу мови. Дослідження в цій сфері сприяють розвитку китаєзнавства в цілому.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в уточненні та систематизації лексичних і граматичних засобів художнього та наукового текстів інтернет-дискурсу у стилістичному аспекті.

Об'єктом дослідження є китайський художній та науковий Інтернет-дискурс.

Предметом дослідження є мовностилістичні особливості китайськомовного художнього та наукового Інтернет-дискурсу.

Матеріалом дослідження стали науково-популярні тексти на тему виховання дітей, що публікуються у соціальній мережі WeChat, та художні твори автора 唐家三少 (Тан Цзя Сан Шао).

Метою роботи є аналіз функціонування окремих мовностилістичних засобів китайськомовного художнього та наукового Інтернет-дискурсу.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

За останні декілька років мережева література досягла піку комерційного виробництва, що допомогло їй відкрити безліч даних, за допомогою яких ми можемо обрати різноманітні види веб-творів. Інтернет-дискурс як поняття є дискусійним, науковці визначають його по-різному. Інтернет-дискурс розуміється як складне багатовимірне середовище, специфічність якого пояснюється своєрідною сферою існування впливу на характер і комунікативні установки учасників інтернет-комунікації. Інтернет-дискурс являє собою процес створення тексту в сукупності з соціокомунікативними та лінгвопрагматичними параметрами. Інтернет-дискурс проявляється у всіх видах ситуативно-орієнтованого дискурсу, проте не належить жодному з них повністю [3]. Система засобів мовностилістичної виразності китайської мови є досить складною і різнорівневою. Розглянемо окремі випадки її функціонування на прикладах текстів

художнього та наукового, зокрема науково-популярного стилів.

Під час аналізу текстів щодо лексичних засобів виразності ми виявили, що у науково-популярних текстах автори використовують значну кількість ідіом та крилатих фраз [9].

1) 千真万确地深信: 儿童在学习遇到困难的原因之一。千真万确 *qiān zhēn wàn què* – абсолютно вірно; 让词在儿童的意识里活起来, 欢蹦乱跳, 使词成为儿童借助它去

掌握知识的工具。欢蹦乱跳 *huān bèng luàn tiào* – стрибати від радості (захвату); сповнений радості; 2) У цих текстах просліджуються терміни, що притаманні науковому стилю.

结果总是非常惊人: 动物的反射速度提高了许多倍。

反射速度 *fǎnshè sùdù* – поширення сейсмічного відображення;

3) Використання слів, що містили тавтологію: 路边开着一朵孤零零的野菊花。孤零零 *gūlínglíng* – самотній (слово не має словотвірного прототипу);

Щодо лексичних засобів у художніх текстах, то тут відбувається спрощення мови, автор доволі часто використовує скорочення, для того щоб замінити вже усталений вираз, підвищити інформаційну цінність елементів мовного матеріалу [2]. Поява скорочень пов'язана з комунікативною функцією мови та забезпечує потреби в спілкуванні за рахунок конденсації інформації.

夜已深, 漆黑一片, 景物不可见。Ce було пізно вночі, нічого не було видно.

У китайській мові слово 已 дуже часто використовуються саме у письмовій формі, а 已经 – у розмовній.

На відміну від науково-популярних текстів автори художніх творів використовують редуплікацію набагато частіше, тим самим створюючи мову більш сприятливою для спілкування [7].

AA: 长弓摸摸自己的衣兜, 他今天足足早到了半个小时, 心情有些激动, 也有些忐忑。

ABBB: 困了。小不点歪歪扭扭, 小身躯倒在了石云峰的怀中, 轻轻嘟囔了一句, 又微微呻呀了一声, 陷入熟睡中。(歪歪扭扭 – кривий);

ABAB: 村头, 族长石云峰的掌心符文通亮, 他手持一柄紫金锤, 将龙角象最稀珍的一段龙角击碎, 而后又取了貔貅的一截爪骨以及火犀的一小段赤角, 同样砸碎, 最后磨成了粉末...咔嚓咔嚓

ABB: 哎哟嘿, 看着王巴巴, 居然这么大的力气, 真是人不可貌相啊。

AAB – 石屋中, 小家伙听到喊声后骨碌一下子翻坐了起来, 刚睡醒大眼睛还很迷茫, 可是香气传来后, 他快速翕动了几下小鼻子, 立刻就拥有了精神, 喃喃道: 真香。

Лексика у художніх творах більш різноманітна, тому що тут автори не бояться висловлювати свої думки через ідіоми, крилаті фрази, або якісь сленгові слова. Вживання «成语» допомагає автору виразити значення більш чітко і лаконічно, додає мові

краси і яскравого конотативного забарвлення. Такі ідіоми відображають культуру китайського народу та багатство їхньої мови, тому що здебільшого вони використовують їх щоденно як у письмовій мові, так і у розмовній [1]. Наприклад:

1. 不知道是为了培养自己的勇气，还是别的什么，长弓脱口而出：“我还是陪你吧。*He zhidao, dui yige ren, zhe shi duojiao de, zhe shi duojiao de, zhe shi duojiao de, zhe shi duojiao de.*»

Автори використовують звуконаслідування для імітації звуків оточуючої дійсності фонетичними засобами мови. Наведемо приклади звуконаслідування у наших текстах:

1. 咳咳hāihāi – сміх дитини; сміятися (про дитину)

唐家三少私聊考拉：“咳咳，我的意思是说，你对我有一点好感的时候。是不是我上台表演轮滑那会儿？是不是特别帅？”

2. 喀嚓 – звуконаслідування хрускоту, тріску. 喀嚓...飞过一片石崖时，它的铁翅与巨石撞在了一切，劈碎了一大片崖壁，而它自己也差点一头栽下去。

В художніх творах онлайн-дискурсів немало сленгових слів, які прикрашають та виділяють твір авторів. Через те, що є багато діалектів та змін у мові, то використання сленгових слів залежить від походження автора, а також емоційного забарвлення, яке хоче відтворити автор [4]. У творах唐家三少 ми знайшли наступні слова:

– 恐龙 kǒnglóng слово, яке має прихований сенс – боятися та дракон, що перекладається як некрасива дівчина, страхолюдина.

– 青蛙 qīngwā також має два значення – жаба, або в сенсі негарна молода людина.

– 胖妞 pànniū – товсту дівчинку, часто використовується зі зневажливим акцентом.

– 水军 – боти, дослівно перекладається як «вода» та «солдат».

– 丫头 yātou дівчинка

– 努力个屁 – остання частинка перекладається як «гази», але її часто використовують у контексті «нісенітниця».

Важлива ознака інтернет-творів це використання смайликів та різноманітних знаків в текстах. Наприклад: “^_^” (смайлик щастя), “/ (T o T) /~” (смайлик сліз), “~ (@^_^@) ~” (смайлик сором’язливості).

Різнманітні сленгові слова, крилаті вирази, спрощений для розуміння текст, сучасні теми – це все про художні твори онлайн-дискурсу китайськомовних письменників. Ми спостерігаємо велику різницю між науково-популярним текстом та художнім. Авторі останнього намагаються більше контактувати з читачами, отже, якщо якийсь твір ще у процесі написання, то автор може запитати у читача, який би він хотів побачити фінал.

На граматичному рівні, художні та науково-популярні тексти майже однакові, є використання вигуків, задля більшої єдності автора та читача [1].

Але у випадку з науково-популярними текстами, вони більш стримані та виникають тільки у випадку цитування автором своїх клієнтів. Наприклад:

1. 让词在儿童的意识里活起来，欢蹦乱跳，使词成为儿童借助它去掌握知识的工具，这是多么重要啊 – *Наприкінці речення* 啊 *висловлює підтвердження, понукання, наказ.*

У науково-популярних текстах автори намагаються спілкуватись з читачем, використовуючи питальні та риторичні запитання, з одного боку, наче питаючи у читача, з іншого, намагаючись підтвердити свою думку. Наприклад:

1. 从这些道理中能引出什么样的实际建议呢? «Які практичні поради можна отримати з цих істин?»

Щодо граматичних структур, на яких будується китайська мова, то у науково-популярних текстах вони більш складного рівня, ніж у художніх. Китайська граматики вивчається по рівнях. Людині з маленькими знаннями мови складніше сприймати граматику високого рівня. Саме у художніх творах автори використовують більш просту форму спілкування, яка також впливає на вибір авторами конструкцій:

1) 九十九朵玫瑰，这不是只有电视剧里才有的吗? – *протиставний союз;*

2) 我并不是想让你也对我说同样的话，我只是告诉你，我的心已经全都给了你。 – *союз протиставлення;*

3) 如果从作文的角度来衡量，其实这封信的中心思想只需要用信封上的那三个字就可以完全说明了。 – *сполучний союз;*

4) 虽然寒冷刺骨，但只要你身上的衣服足够多，就不会感到特别难挨，一旦到了房间里，暖融融的暖气会让你的身体迅速回暖。 – *уступний союз;*

1) 长弓笑道：“平时我也觉得美，只要有你在我身边，无论是在北京还是在其他任何地方，都特别美。 – *союз умови;*

2) 今天的栗正酒吧格外绚烂，整个酒吧外都被霓虹灯渲染上了快乐与祝福，甚至还有一个大大的倒计时牌悬挂在那里，预示着这一个千年即将结束，即将跨越到二十一世纪，下一个千年。 – *союз причини;*

У науково-популярних текстах використовуються протиставні, сполучні, роздільні, порівняльні, умовні та цільові союзи. Використання різноманітних союзів дає нам змогу зрозуміти, що це все ще науково-популярний текст, де є структура написання, де дотримуються стриманого варіанту письма [8].

Окрім цього ми прослідкували в дослідженому дискурсі використання комплементів (комплемент: від латинського – додавання, довершення, завершення). Зазвичай, в інших мовах, наприклад, при вираженні форм часу, буде замінюватися закінчення. В китайській мові зміна ієрогліфа неможлива, тому для вираження певної зміни до ієрогліфа додається відповідний комплемент. Виявлено, що у художньому творі є більш різноманітне використання

комплементів, це можуть бути, наприклад, комплемент результату, напрямку та кратності:

Комплемент результату: 第二天一早, 长弓早早地长弓将花递到她面前, 在她身前蹲了。递到 – *результат закінченості дії*;

Комплемент напрямку: 她飞快地从床上跳下来。跳下来 – *дія спрямована донизу*;

Комплемент кратності: 说到这里, 他停顿了一下, 然后用异常坚定的语气道, “木子, 我爱你。” 一下 – *коротка дія, результат*;

Однак у науково-популярних текстах прослідити використання більшої кількості комплементів не вдалося, автори використовували виключно комплементи результату: 如果没能成功地把学生纠正过来, 那么唯一的出路就是摆脱掉他。摆脱掉 – *зняти з себе*;

Отже, у досліджених нами текстах використовувались різноманітніші сполучні союзи, комплементи результату, напрямку та дії, вигуки, звуконаслідування. Відмінна риса онлайн-творів – це безпосередній зв'язок автора та читача. Під час завершення свого твору, автор може змінити його кінцівку, спитавши перед цим думку у читачів та спираючись на їх коментарі. Зараз людям набагато легше сприймати більш спрощену мову, де використовуються нові слова та сленги, де немає складних слів, конструкцій тощо. Тому мережева література поступово заховає наш світ. Особливо,

коли у цей час ми не завжди можемо сходити до магазину, придбати підручник, поспілкуватись з однодумцями, поділитися своєю думкою, на допомогу приходить Інтернет, платформа, де можна знайти все. Завдяки мережевій літературі, автори в Китаї почали більш відкрито висловлювати свої думки та ділитись своїми творами з іншими своїми адресатами.

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Дослідження інтернет-дискурсу в останні часи набирає більшої популярності, зараз вся інформація проходить крізь Інтернет, все більше з'являється нових жанрів літератури, не тільки в західних країнах, але і в азіатських країнах також.

Для подальшого дослідження художніх та наукових текстів китайськокомовного походження треба більше намагатись вивчати їх стилістичні особливості та засоби виразності. Дослідники повинні максимально використовувати свої знання на практиці, досліджувати більше текстів інтернет-дискурсу.

Перспективами подальшого дослідження китайського інтернет-дискурсу є: аналіз мовностилістичних засобів китайських текстів у різних жанрах та темах, зіставлення з українськими інтернет-ресурсами, друкованими матеріалами, журналами, книжками, підручниками тощо.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Кірносова Н. А. Практична граматики китайської мови. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2007. 115 с.
2. Чижевська Є. Китайські дослідники про скорочені слова в китайській мові. Китаєзнавчі дослідження. 2012. Т. 2. С. 83-89.
3. Shiffrin D. Approaches to Discourse. Oxford: Cambridge, 1994. 470 p.
4. Ying Wu. The Using regional dialects through computermediated communication in China. Theses and Dissertations. University of Toledo, 2009.
5. 词汇构词特点与对外汉语词汇教学. 胜利油田师范专科学校学报, 2005.
6. 大BKPC. URL: <https://bkrs.info/>.
7. 符达维. 不宜扩大反问句的范围. 中国: 中国语文天地, 1989.
8. 葛本仪. 现代汉语词汇学. 山东人民出版社, 2004.
9. 王魁京. 第二语言学习理论研究. 北京师范大学出版社, 1998.

Стаття надійшла до редакції 21.10.22

Стаття рекомендована до друку 26.12.2022

Lydia Pikhtovnikova – Doctor of Science (Philology), Professor at the Department of Romance and German Philology, Professor at the Department of Oriental Languages and Intercultural Communication of V. N. Karazin Kharkiv National University; e-mail: lpichtov@gmail.com; ORCID: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=de&authuser=3&RESEARCH_GATE=https://www.researchgate.net/profile/Lidiya_Pichtownikowa

Yelyzaveta Bets – Student at the Foreign Languages Department of V. N. Karazin Kharkiv National University; e-mail: lizabec95@gmail.com

STYLISTIC FEATURES OF THE CHINESE-LANGUAGE ARTISTIC AND SCIENTIFIC INTERNET DISCOURSE

The article examines stylistic features of Chinese-language fiction and scientific Internet discourse. It considers the concept of "internet discourse", as well as the concepts of "fiction discourse" and "scientific discourse", gives an explanation of certain lexical and grammatical features of the Chinese language. Their manifestation in the considered types of Internet discourse is analyzed. It is noted that the vocabulary of fiction Internet discourse tends to simplification, abbreviations, the use of idioms and catchphrases for greater concentration of information. The authors also use onomatopoeia to imitate the sounds of the surrounding reality by phonetic means of speech. It is shown on examples how, in contrast to popular science texts, the authors of fiction works use reduplication much more often, thereby creating a language more favorable for communication. It is explained why there are quite a lot of slang words in the artistic works of online discourses, which decorate and distinguish the work of the authors. This phenomenon reflects the existence of many dialects and changes in the language, the use of slang words depends on the origin of the author, as well as the emotional color that the author wants to reproduce. The use of linguistic stylistic means is highlighted on the examples of popular scientific and fiction texts. The lexical and grammatical means of expressiveness of the Chinese language of the texts published on the Internet are analyzed. It is indicated that an important feature of Internet works is the use of emoticons and various signs in the texts (smiley of tears, emoticon of shyness, etc.). The functioning of linguistic and stylistic means in the scientific and artistic type of Internet discourse is shown in the comparison. At the grammatical level, fiction and popular science texts are almost the same, there is the use of exclamation points for greater unity between the author and the reader, but in popular science texts they are more restrained and occur only when the author quotes his clients. There is a significant difference between popular science text and fiction. It is noted that the authors of the fiction discourse try to have more contact with the readers, conditionally involve them in the creation of the finale of the fiction work.

Keywords: *artistic discourse, Chinese language, function, Internet discourse, mean of expression, scientific discourse, stylistics, text.*

REFERENCES

- Kirnosova N. A. Practical grammar of the Chinese language. Kyiv: Kyiv University Publishing and Printing Center, 2007. 115 p.
Chizhevskaya E. Chinese researchers about shortened words in the Chinese language. Chinese studies. 2012. Vol. 2. P. 83-89.
Shiffrin D. Approaches to Discourse. Oxford: Cambridge, 1994. 470 p.
Ying Wu. The Using regional dialects through computer-mediated communication in China. Theses and Dissertations. University of Toledo, 2009.
词汇构词特点与对外汉语词汇教学. 胜利油田师范专科学校学报, 2005.
大БКРС. URL: <https://bkrs.info/>.
符达维. 不宜扩大反问句的范围. 中国: 中国语文天地, 1989.
葛本仪. 现代汉语词汇学. 山东人民出版社, 2004.
王魁京. 第二语言学习理论研究. 北京师范大学出版社, 1998.

The article was received by the editors 21.10.22

The article is recommended for printing 26.12.2022